

Huvudman

Örebro kommun

Servicecenter <servicecenter@orebro.se>

Ärendet

Tillsyn av huvudmannens ansvar för de yrkesutbildningarna inom den kommunala vuxenutbildningen som bedrivs på Tullängsgymnasiet i Örebro kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Örebro kommun att senast den **2023-03-10** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande huvudmannens organisation av skolenheter vid Tullängsgymnasiet, huvudmannens målinriktade arbete mot kränkande behandling och huvudmannens ansvar för klagomålshantering. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Örebro kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Örebro kommun ska vidta följande åtgärder

Huvudmannens organisation av skolenheter inom den kommunala vuxenutbildningen vid Tullängsskolan

1. Huvudmannen ska se till att varje verksamhet som bedriver yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen vid Tullängsgymnasiet leds av en rektor som även ansvarar för en skolenhet. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med dokumentation som verifierar de olika rektorernas ansvarsfördelning gällande

skolenheternas verksamhetsansvar för yrkesutbildningarna vid Tullängsgymnasiet (2 kap. 9 § skollagen).

Huvudmannens ansvar för att bedriva ett målinriktat arbete som motverkar kränkande behandling

2. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 1 mars 2023 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav om att personal som får kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 §, 6 kap. 5 och 10 §§ skollagen).
3. Se till att det vid de olika skolenheterna vid den kommunala vuxenutbildningen vid Tullängsgymnasiet, under medverkan av personal och elever, upprättas en plan mot kränkande behandling som innehåller konkreta åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under året för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen ska även innehålla information om hur insatserna ska följas upp i efterföljande års plan. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med planer mot kränkande behandling för de olika skolenheterna. Huvudmannen ska i redovisningen också redogöra för hur personal och elever varit delaktiga i framtagandet av planen mot kränkande behandling. (6 kap. 6-8 §§ skollagen samt 2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

Huvudmannens ansvar för klagomålshantering

4. Huvudmannen ska se till att det finns skriftliga rutiner för klagomålshantering och aktivt verka för att rutinerna är kända bland elever, vårdnadshavare och personal. Huvudmannen ska i samband med redovisning inkomma med skriftliga rutiner gällande klagomålshanteringen samt beskriva hur huvudmannen aktivt verkar för att dessa rutiner blir kända för elever, vårdnadshavare och personal. Av rutinen ska framgå hur huvudmannen tar emot ett klagomål, hur huvudmannen säkerställer att klagomålet skyndsamt utreds samt på vilket sätt huvudmannen återkopplar till den som framfört klagomålet. (4 kap. 8 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser individuella studieplaner och arbetsplatsförlagt lärande (APL).

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden hösten 2022 inlett en tillsyn av huvudmannens ansvar för de yrkesutbildningar inom den kommunala vuxenutbildningen som bedrivs på Tullängsgymnasiet i Örebro kommun.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer den 15-16 november 2023 med elever, lärare, personal vid yrkesutbildningscenter, rektorer, verksamhetschef, skolchef och förvaltningschef. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. inkomna dokument från huvudmannen och officiell dokumentation/statistik. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Huvudmannens organisation av skolenheter inom den kommunala vuxenutbildningen vid Tullängsgymnasiet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Statistikmyndigheten SCB:s skolenhetsregister framgår att det på Tullängsgymnasiet finns en skolenhet med en rektor som ansvarar för vuxenutbildningen och att det finns en skolenhet med en rektor som ansvarar för samtliga utbildningar som bedrivs som gymnasieutbildningar. Det är, enligt registret, samma rektor som är rektor för båda dessa skolenheter. I intervjuer och av huvudmannens dokumentation framgår att det för de kommunala vuxenutbildningarna som bedrivs som yrkesutbildningar vid Tullängsgymnasiet finns fyra olika rektorer anställda som ansvarar en till tre yrkesvuxenutbildningar vardera. Förvaltningschefen säger att Örebro kommun inte rapporterat in rätt information till SCB:s skolenhetsregister.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 9 § skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Av förarbeten, prop. 2009/10:165 s. 250-251, framgår att ledningen av den enskilda skolan klart åvilar en rektor. Det ska vara tydligt för skolans personal, elever och elevernas föräldrar, vem som har ansvaret för ledningen och samordningen av det pedagogiska arbetet, liksom för verksamhetens inre organisation och vad detta ansvar innebär. En elev ska aldrig kunna ha mer än en rektor. Vidare framgår att det inte får råda någon oklarhet om vem som har det övergripande ansvar som regleras i skollagen, läroplanerna och övriga författningar. Ledningsansvaret får därför inte delas av flera. Det framgår även att ledningsansvaret för verksamheten i en kommunal eller fristående skola, respektive i en kommunal eller fristående förskola, tydligt ska åvila en rektor respektive en förskolechef.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen anser att det finns brister hur huvudmannen har organiserat den kommunala vuxenutbildningen som bedrivs som yrkesutbildningar vid Tullängsgymnasiet i olika skolenheter och rektorsansvar. Av SCB:s skolenhetsregister framgår att det endast finns en skolenhet på Tullängsgymnasiet som bedriver vuxenutbildning. Skolinspektionen kan konstatera att den verkliga organisationen med fyra rektorer som ansvarar för olika delar av vuxenutbildningarna är otydlig när det gäller rektorns ansvar i olika frågor. Organisationens är inte i enlighet med gällande författningar. Otydligheten i rektorn/rektorerens ansvar för en skolenhet riskerar också att medföra att elevernas rättigheter i olika avseenden åsidosätts.

Huvudmannens ansvar för att bedriva ett målinriktat arbete som motverkar kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Plan mot kränkande behandling

Skolinspektionen har inför besöket tagit del av vuxenutbildningens plan mot kränkande behandling och kan konstatera att det är en plan på generell nivå som inte innehåller främjande och förebyggande insatser utifrån de olika verksamheternas behov. Det saknas även uppföljningar av tidigare insatser som ska ha genomförts under läsåret 2021/2022. Skolchefen beskriver att arbetet om tidigare har förts gällande att förebygga, motverka och åtgärda kränkande behandling inom respektive skolenhet inom vuxenutbildningen har varit svårt. En av anledningarna är enligt skolchef att det har saknats en lämplig modell för detta arbete inom vuxenutbildningen. Vidare beskriver skolchefen att det finns en framtagen plan för kränkande behandling men den är mer på en övergripande och

generell nivå. Elever och lärare säger att de inte alls har tagit del av planen mot kränkande behandling för vuxenutbildningen men att det finns en plan på Tullängsgymnasiet som gäller gymnasiet. Rektorerna beskriver att de inte tagit upp planen mot kränkande behandling för vuxenutbildningen med elever och personal. Planen för gymnasiet har rektorerna inför läsårsstart 2022/23 stämt av och diskuterat på utbildningsdagar med lärarna. Av intervjuer framgår dock att alla lärare som undervisar på den kommunala vuxenutbildningen som bedrivs som yrkesutbildningar vid Tullängsgymnasiet inte deltog i dessa utbildningsdagar.

Anmälan till rektor och till huvudman vid upplevda kränkningar

Förvaltningschefen beskriver att när det sker kränkande behandling på skolan ska det upprättas en anmälan till huvudman. Vidare beskriver förvaltningschefen att en utredning ska ske innan det går vidare till huvudmannen för att klargöra om det är en kränkning eller inte. De anmälningar som huvudmannen tidigare fått kännedom om har kommit in för sent då kränkningen är både utagerad och åtgärdad. Lärarna beskriver att de har fått en muntlig presentation om att de vid upplevda kränkningar ska upprätta en skriftlig anmälan, en s.k. tjänsteanteckning, till rektorn. Blankett för tjänsteanteckning vid anmälan finns enligt lärarna skolans digitala lär plattform. Av intervjun med lärare framgår vidare att det finns lärare som inte har fått en instruktion hur denna tjänsteanteckning ska användas och vad den ska innehålla. Detta har medfört att det finns lärare som inte anmäler upplevda kränkningar till rektorn eftersom de inte fått vägledning hur en anmälan ska ske.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 5 § andra stycket skollagen framgår att var och en som verkar inom utbildningen aktivt ska motverka alla former av kränkande behandling.

Av 6 kap. 5 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Av 6 kap. 6 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Av 6 kap. 7 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Av 6 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 6 kap. 10 § första stycket skollagen framgår att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Enligt 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling ska en plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Av läroplanen för vuxenutbildningen, 1. Vuxenutbildningens uppdrag och värdegrund under område Förståelse och medmänsklighet framgår att ingen ska inom vuxenutbildningen utsättas för diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att de kommunala vuxenutbildningarna som bedrivs på Tullängsgymnasiet saknar ett målinriktat arbete mot kränkande behandling som motsvarar författningarnas krav. Tillsynen visar att det saknas aktuella planer mot kränkande behandling som bygger på en kartläggning av de olika yrkesutbildningarnas behov som bedrivs inom den kommunala vuxenutbildningen vill Tullängsgymnasiet. Till följd av att det inte finns någon sådan plan, saknas en redogörelse för hur föregående års åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling har genomförts. Vidare saknas en översikt av de åtgärder som fortsatt behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling samt en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året.

Skolinspektionen bedömer att personalen inte alltid anmäler till rektorn om de får kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling och att alla anmälningar som kommer in till rektorn inte går vidare till huvudmannen. Det framgår också att en utredning sker för att bedöma om det är en kränkning eller inte innan det anmäls vidare till huvudmannen. Det är även otydligt i befintliga plan vem som representerar huvudmannen och till vem rektorn ska anmäla. Detta medför att alla kränkningar inte kommer till huvudmannens kännedom och att huvudmannen därmed inte kan ta sitt ansvar för att skyndsamt utreda och vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Huvudmannens ansvar för klagomålshantering

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Enligt förvaltningschefen finns det inget system eller skriftliga rutiner för hantering av klagomål inom Örebro kommuns utbildningsverksamhet. I samtliga intervjuer framkommer att det är otydlighet till vem man ska vända sig om ett klagomål ska framföras. Elever vänder sig oftast till lärare eller samordnare på yrkesutbildningscenter. Lärare vänder sig till personal på yrkesutbildningscenter eller till rektorn. Rektorer vänder sig till nämnden om de vill framföra klagomål. Ovan nämnda intervjugrupper har inte heller fått någon information kring hur klagomål ska framföras och vem som ansvarar för att ta emot, bekräfta, utreda, vidta åtgärder av inkomna klagomål.

Rättslig reglering

Av skollagen 4 kap. 8 § framgår att huvudmannen ska ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. När huvudmannen har tagit emot ett klagomål ska huvudmannen bekräfta detta, skyndsamt göra en utredning som behövs för att kunna hantera klagomålet och återkoppla till den som framfört klagomålet. Huvudmannen ska ha skriftliga rutiner för klagomålshanteringen och aktivt verka för att rutinerna är kända bland elever, vårdnadshavare och personal.

Av skollagen 4 kap 7 § framgår att om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen kan konstatera att huvudmannen saknar skriftliga rutiner gällande hur klagomålshanteringen ska ske inom den kommunala vuxenutbildningen samt även för annan utbildningsverksamhet i Örebro kommun. Utan skriftliga rutiner kan inte huvudmannen fullgöra sina plikter i enlighet med skollagen. Att huvudmannen utreder och vidtar nödvändiga åtgärder vilar på huvudmannens ansvar om det genom uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer till huvudmannens kännedom att det finns brister i verksamheten. Det är också av stor vikt att huvudmannen aktivt verkar för att de skriftliga rutinerna avseende huvudmannens klagomålshantering är kända bland elever, vårdnadshavare och personal.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Örebro kommuns verksamhet inom den kommunala vuxenutbildningens som bedrivs som yrkesutbildningar vid Tullängsgymnasiet uppfyller inte författningarnas krav vad gäller huvudmannens organisation av skolenheter vid Tullängsgymnasiet,

huvudmannens målinriktade arbete mot kränkande behandling och huvudmannens ansvar för klagomålshantering. Det finns därför skäl att förelägga Örebro kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Individuella studieplaner

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av tillsynen framgår att huvudmannen har sett till att det upprättats individuella studieplaner för samtliga studerande inom de aktuella yrkesutbildningarna. I samband med tillsynen har Skolinspektionen tagit del av individuella studieplaner från de olika yrkesutbildningarna och dessa innehåller de uppgifter som krävs enligt författningarna.

Rättslig reglering

Hemkommunen ser till att det upprättas en individuell studieplan för varje elev och att planen innehåller de uppgifter som framgår av författningarna (20 kap 8 § skollagen, 2 kap. 16 § förordningen om vuxenutbildningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbetsplatsförlagt lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer framkommer att huvudmannen genom rektorerna ansvarar för att skaffa platser för APL och att samtliga elever har eller har haft platser på APL. Vidare framgår att rektorerna beslutar om vilka delar av kurser som ska utföras på APL. Inför APL perioden får eleverna information kring vilka moment som de ska utföra på APL och lärarna besöker kontinuerligt elever och handledare på de olika arbetsplatserna under praktikperioden.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 27 § i förordningen (2011:1108) om vuxenutbildningen framgår att huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för arbetsplatsförlagt lärande och att lärandet uppfyller de krav som ställs på utbildningen. Vidare framgår att det är rektorn som beslutar om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Arvid Brogren

Beslutsfattare
Signerat av: Arvid Brogren

X Gun Bystedt-Nordqvist

Föredragande
Signerat av: Gun Bystedt-Nordqvist